

27 اردیبهشت - ۱۷ مه روز جهانی ارتباطات

از گذشته تا بحال ارتباطات همواره بعنوان یکی از موضوعات بسیار مهم برای بشر محسوب می شده است. در گذشته های دور دوندگان مسئولیت حمل و انتقال پیام های فرمانروایان و اشخاص مهم را بر عهده داشته اند. دود، نور و پرچم نیز از دیگر اشکال برقراری ارتباط و فرستادن پیام بوده که اغلب از نقاط بلند و مرتفع و یا برج ها به این منظور استفاده می گردیده است. استفاده از کبوتران نامه بر و اسبها نیز از دیگر روش های متداول برای ارسال پیام بوده اند. تاریخچه ایجاد ارتباط به شکل امروزی به اوائل قرن نوزده با کشف الکتریسیته و خاصیت انتقال آن بصورت سیگنال و علامت، برمی گردد که از طریق آن برای اولین بار يك پیام با سرعتی افزون تر از سرعت هر انتقال دهنده دیگری فرستاده شد. تلگراف اولین وسیله ای است که برای ارسال این شیوه از پیام در دنیای مخابرات استفاده شد. ۱ در ۱۷ مه ۱۸۶۵ میلادی "اتحادیه تلگرافی بین المللی" در پاریس تشکیل شد. از آن تاریخ به بعد نام این اتحادیه دستخوش تحول شد و سرانجام در ۳۰ اکتبر ۱۹۰۶ میلادی در کنفرانس "اتحادیه تلگرافی بین الملل" تصمیم گرفته شد که "اتحادیه رادیو و تلگرافی بین الملل" نیز تشکیل شود. در ۹ دسامبر سال ۱۹۳۲ میلادی به موجب "عهدنامه مادرید" با وحدت دو اتحادیه یاد شده فوق، "اتحادیه بین المللی ارتباطات دور" شروع به کار کرد. در واقع روز جهانی ارتباطات یادآور تأسیس این اتحادیه ها برای پیشرفت ارتباطات است. سابقه عضویت ایران در "اتحادیه تلگرافی بین المللی" بیش از یکصد سال است. نهاد مذکور پس از جنگ جهانی دوم و تشکیل سازمان ملل، به موجب تصمیم کنفرانس عمومی نمایندگان دولتهای عضو، این اتحادیه به صورت نهاد تخصصی سازمان ملل درآمد واز آن زمان تاکنون، جزو مؤسسات ویژه سازمان ملل متحد بوده است.

از اواخر سال ۱۹۷۰ میلادی، کشورهای جهان سوم از طریق این اتحادیه کوششهای وسیعی برای رسیدن به دو هدف مشخص در پیش گرفتند:

۱ (سعی در تقسیم و توزیع عادلانه امواج رادیویی

۲) کوشش در توزیع عادلانه کانالهای تلویزیونی ماهواره ای پخش مستقیم در سراسر جهان اقدام مهم دیگر این اتحادیه کمک به کشورهای جهان سوم برای توسعه ارتباطات و کاربرد هرچه بیشتر آن در توسعه ملی این کشور بوده است .

در نگرش جدید، وسایل ارتباط جمعی، رسانه های گروهی و مطبوعات به عنوان بخشی از کلیت ارتباطات در صحنه جهانی ارزیابی شده است .

• آثار مثبت ارتباطات :

در جمع بندی کلی آثار متفاوتی در نقش و تأثیر ارتباطات در جهان معاصر محسوس است.

• بعضی از آثار مثبت آن عبارت اند از :

۱ (تسهیل همگرایی سیاسی در داخل جوامع و بین ملتها در صحنه بین المللی

۲) توسعه شهر نشینی، ارتقای سطح سواد، افزایش درآمد سرانه و تقویت پیوندهای اجتماعی بین جوامع که نهایتاً روند دستیابی به "رفاه اقتصادی" را هموار خواهد کرد .

۳) افزایش مناسبات و مبادلات فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی و علمی میان ملل و اقوام گوناگون و از میان رفتن فواصل جغرافیایی و کمک به برقراری تفاهم، همبستگی، همگونگی و همکاری بین المللی

۴) کمک به پیشبرد سیاستهای ملی و افزایش سطح مشارکت اجتماعی و برقراری وضع مناسب برای حل و فصل بحران نفوذ، مشارکت، هویت و مشروعیت

۵) توانایی کمک به برقراری صلح جهانی از طریق تغییر در تصورات طرف مناقشه و ایجاد تصورات دوستانه و گسترش صلح و ثبات و امنیت

۶) کارکرد آموزشی و دادن اطلاعات به ملتها و آگاه ساختن ملل از سنتهای ریشه دار ملی و تاریخی

۷) کمک به گسترش آزادی و احترام به حقوق انسانی، چرا که جوهر آزادی و عدالت خواهی، بسط اطلاعات و ارتباطات و تسهیل اجتماعی است

• نتایج منفی ارتباطات :

شاید بهره گیری از واژه منفی در ارزشیابی تأثیرات ارتباطات نادرست باشد، زیرا اگر هر ابزاری در جای خود به کار گرفته نشود، به طور یقین آثار زیانباری به دنبال خواهد داشت .

بخشی از کاربردهای منفی ارتباطات عبارت اند از :

- ۱) توانایی تجزیه گروههای اجتماعی و اخلال در جریان وحدت ملی جوامع، نظیر بحران یوگسلاوی، تجزیه اتحاد جماهیر شوروی سابق و یا ایجاد شورشها و نا آرامی های قومی و منطقه ای همچون نا آرامی های تبت در جمهوری خلق چین و شمار زیادی از کشورهای افریقایی
 - ۲) انتقال فناوری نامناسب و وابستگی به کمپانیهای چند ملیتی به ویژه غربی
 - ۳) ایجاد اختلاف و شکاف میان ملتها به منظور توسعه ناسیونالیسم افراطی، ایدئولوژی های متضاد و در نتیجه بروز شکاف فرهنگی
 - ۴) تغییر الگوهای مصرف و روشهای زیستی از طریق افزایش خواسته ها و ایجاد دنیای پر زرق و برق، همراه دامهای جذاب جامعه مصرفی
 - ۵) تضعیف پیوندهای سنتی از طریق تقویت و تبلیغ ارزشهای غربی و نیز کمک به استحاله فرهنگی
 - ۶) ایجاد نخبگان سیاسی و فرهنگی وابسته به جریانات خود ساخته از طریق شبکه های ارتباطی
 - ۷) کمک به تشدید تضادهای فرهنگی و بهره برداری های مقطعی و دراز مدت از آن
 - ۸) بهره برداری تبلیغاتی و انتشار اخبار غیر واقع و تحریفی و بمباران خبری و جریان يك سوپه مبادله اطلاعات و اخبار از طرف غرب به جهان سوم به منظور اظهار تواناییهای مالی، فنی و فناورانه در برابر ضعف ساختاری کشورهای جهان سوم
- عصر ارتباطات:

همکاریهای بین المللی، نقش ارتباطات را در جامعه اطلاعاتی انکار ناپذیر ساخته است؛ به نحوی که افزایش بازدهی جامعه از طریق توسعه شبکه های اطلاعاتی و ارتباطی که بار اطلاعاتی و ارزش افزوده دارند، کلیه محلهای کار را از طریق اتوماسیون اداری (خودکار سازی) به یکدیگر پیوند داده و ایجاد ارتباط بین دولت و واحدهای محلی از طریق شبکه اطلاعاتی و مخابراتی اداری را متخصص ساخته است. حتی در کشورهای فرا صنعتی عمدتاً اجرای اتوماسیون کامل، اجرای امور در منزل از طریق تلفن تلویزیونی و فعالیتهای بانکی، خرید و فروش، رزرو کردن بلیت و سایر اقدامات مشابه از طریق شبکه های اطلاعاتی و مخابراتی صورت می پذیرد. ارتباطات مخابراتی در قرن حاضر در واقع عامل زیربنایی و توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی تلقی می شود و دست راست تمدن نامگذاری شده است. از همین روست که امروزه میزان توسعه ملی هر کشور را با معیار توسعه ارتباطات مخابراتی در آن کشور ارزشیابی می کنند

هدف ارتباطات مخابراتی این است که در مناسب ترین وضع اقتصادی، مسافرت‌های زاید را حذف کند، مراجعات مردم را به سازمان‌های دولتی تقلیل دهد و ضمن برقراری ارتباط همه جانبه موجب صرفه جویی در اوقات و هزینه های جامعه شود. از سوی دیگر امروزه ضرورت و اهمیت استفاده از شبکه های علمی و تحقیقاتی جهانی برای بسیاری از دانش پژوهان در اکثر رشته ها، قطعی و روشن است. آنچه کارایی و بهره مندی از چنین شبکه هایی را به سرعت افزایش می دهد، توانایی روزافزون ارتباطات مخابراتی است که به یاری رایانه ها شتافته اند و آنها را به صورت ابزاری برای جستجو، جمع آوری، دسته بندی، تجزیه و تحلیل و انتقال حجم بالایی از اطلاعات درآورده است .

از طرف دیگر، سهولت دسترس به خدمات اطلاعاتی جدیدتر و گسترده تر ایجاد امکان ارتباط با سایر محققان و سهامین شدن در تجربه های آنها نیز به طور مداوم بر مطلوبیت این ابزار در محیطهای علمی و تحقیقاتی می افزاید. همچنین با استفاده از این روش می توان ضمن بهره مندی از فناوری پیشرفته مخابراتی، به جریان جاری و آینده توسعه اطلاعات متصل شد. به هر حال عصر ما، عصر ارتباطات است و در چنین دورانی قدرت نیز در دست جوامعی است که از نیرومندترین شبکه های ارتباطی و به تبع آن، از بیشترین اطلاعات برخوردار باشند و این حقیقت انکار ناپذیر تمدن کنون جهانی است.